

Les llàgrimes

Eres aquí, ahir.
Ja no hi ets.
Has desaparegut de la faç de la terra.
En el lloc on estaves abans
hi ha moltes pedres negres.
Ja no et veuré mai més.
L'espurna que començà
dessota una mata seca,
s'escampà de pressa.
Al cap de poc
tot era una brasa encesa.
Desolació.
Veig la ratlla de l'horitzó
amb totes les seves crestes
socarrimades, ribetejades
de negre sobre negre.
Ço que abans era verd
i feia en l'horitzó
un fistó dentat,
ara són pedres que encara fumegen.
Qui ha portat la desolació?
Qui em fa pensar que les llàgrimes
que vesso encara són poques,
que encara en queden més
moltes més dintre meu?
No hi ha vida arreu.
Sols el silenci impera.
L'aire, tot carregat de fum,
s'ajeu pels confins de la terra.
Regantella damunt dels pedrissos,
mandrós i airat alhora.
No hi ha vida enlloc.
Sols silenci.
Uns quants moscards han tornat
de no sé on, ales esteses.
Brunzen furiosament
encesos de nostalgia els seus vols

sense saber on posar les ales.
Només troben cendra.
L'aire, tan pur sempre,
tan net, tan blau,
no ha pogut esbandir encara
les nuvolades de polsim.
S'han format boires estranyes
que han tapat el sol
i taparan a la nit la lluna.
Arbres, roques, velles branques
penjades,
glaços de l'hivern,
rierols que cantaven
entre les pedres
com canta un cos ple de juvenesa;
cataus amagats en el fons del bosc
que de tant en tant
petjava la meva planta
cercant mil secrets,
mil misteris,
i on les rates cellardes feien niu...
Bosc immens, cant dels meus sentits,
brogit interior, ple d'un amor
que cap amor no iguala,
tu ho has pagat.
Tu has pagat el descuit de l'home
que, imprudent,
ha encès la mata seca.
Mai més no seràs el que vas ésser.
Mai més no podré abraçar-me
a la teva terra,
perquè sols trobaré cendra.
Mai més no creixeran els arbres
en el forat que ha deixat
la soca socarrimada.
El bosc, en el seu si,
és fet de pedra, i les arrels

hi estaven arrapades
feia molts segles.
En aquestes buides pedres
mai més no hi veurem
ni els mateixos arbres
ni altres arbres tampoc.
No hi ha prou terra.
Mai més, mai més,
no podré perdre'm
per les marrincoles cobertes
de romaní florit
i de floretes blaves.
Mai més no volaran les papallones
per entremig de les branques
barrejant-se amb les aranyes.
Ni la llum del sol posarà reflexos
entre les filagarses de boira.
Mai més no hauré de tapar-me,
enlluernada,
el rostre,
si no és per deturar les llàgrimes.
Oh, cants dels ocells
la infinita melodia
petita i càlida,
perduda cap altres contrades
on no hi haurà hagut fum
ni flames.
Oh, les petites bestioles
que amb les cues altes
estàveu al peu del camí,
estirades,
sense entendre què us passava
sense trobar vostra casa
i se us havia perdut el camí
-com perd l'insecte les ales-
que anava d'un lloc a l'altre.
Oh, flors humils de l'abril
que guardàveu la llavor
dintre el cor de l'hivern
com dintre una capsa

i l'obríeu a la primavera,
i jo us podia veure,
i us podia collir,
i sovint en tenia prou
de cercar-vos amb la mirada,
i tenia por de tocar-vos
per no malmetre-us.
I us besava,
amb els llavis humits
fosos de tendresa.
Sant Magí de la Brufaganya,
on és la teva obaga?
Per què t'han quedat, només,
les grans roques pelades,
cobertes de cendra
com una llar apagada?
Oh, Brufaganya. La Baixa Segarra.
Net i pelat ara tenim
només el teu Santuari.
Els teus ginestars florits,
les tendres i verdes acàcies,
l'olor dels pins...
Ens queda la campana
del teu Santuari.
Cada cop que donarà un batall
serà un gemec de recança
que davalli clots i marges.

Cap a la punta d'Anoia, foc.
Qui ha dit que no hi havia
racons solitaris, ara?
Te'n sabia cent.
Podries dormir en ells. Podries resar.
Podries escriure poemes
i ningú no hi hauria per destorbar-los.
Esblada, Seguer.
La fúria del foc s'ha deturat
al peu de la derrotada muralla
on l'esvelt cloquer,
-encara ara-

sense campana,
té la gràcia que mai no mor
de l'abandó, vençut
per la fermesa de la muralla.
Poble abandonat dels homes
no ho és de les emocions,
i es sent estimat
com si encara tingués vida.
La vida que no té
tu pots posar-li
amb un joc d'aquells
que la imaginació alcança.
Dintre d'aquests murs derruïts
on fan pengim penjam les teulades,
amb la fuga dels homes
no han fugit pas les abraçades
que ells es donaren,
ni els plors dels infants
ni els dolors de les mares.
És un poble abandonat
però té més vida
que un ple de pensaments
però fred d'ànima.

Tot el petit món del bosc
s'ha canviat després de la foguera.
El cel torna a ésser blau,
però encara gemega.
Des de dalt
es dol de l'estrall,
perquè el mirall verd d'abans
s'ha tornat cendra.
Cent anys passaran damunt de la terra
i els meus ossos seran blancs
embolcallats d'una altra cendra,
i tot tindrà encara el mateix dol.
Però el meu esperit anirà en vaga
sempre, pel bosc estimat
enyorant els sorolls del silenci,
el cruixir de la rama seca,

el fresseig del llangardaix,
les pressentides mil presències.
Ploro per tu, oh bosc.
Ploro ara i sempre
la destrucció d'aquest món silenciós
on es podien oblidar les coses
que fiblen molt endins.
No és com un món material
que es veu tot passant, indiferent.
No és contemplar les parets
abandonades
dels poblets saquejats
i dir-te que allí un temps
hi havia homes.
No és això, simplement.
És sentir-te part integrant
de tota aquesta terra,
que crema a l'estiu
i et fa estimar
el sol viu que neda entre boires,
i a l'hivern
fibla la carn
amb agulles com arestes
fines de gel,
i té unes primaveres tendres
plenes de flors de bosc
que s'ha de saber on són
per veure-les.
I també una tardor
plena de melangia
i d'esperança
que dóna
inesperats contrallums
i aspectes nous cada dia.
I jo sé on puc trobar
el meu desig,
fosc, clar, ardent, quiet,
i l'arbre amable i acollidor
on penjo d'una branca
la bossa amb els meus llibres.

O el jaç que vaig deixar l'altre dia
 o el camí per on va passar el senglar.
 I ara això tot m'ho ha pres
 aquell home que encengué la foguera
 que ha destruït el meu món
 però no el seu.
 I ara només em queden les llàgrimes.
 I tristesa, desolació.
 I dolor dintre de l'ànima
 pels meu racons,
 per les cofurnes de rames,
 pels caminets perduts,
 per les basses plenes d'aigua...
 I on a voltes, quieta com un pal,
 podia veure passar
 les bestioles boscanes.
 O, ajeient-me sota un arbre,
 tot fent pantalla amb les mans,
 els meus pensaments volaven
 clars i lliures com el vent
 o com les onades blanques
 de les boires de llevant.
 O, retuda de sentits,
 perquè també
 la felicitat aclapara,
 joiosa i lliure, pensant
 que m'havia quedat
 tota sola al món,
 ja no pensava res més.
 Ja em despertava.
 La veritat era allí:

entre les roques, en l'obaga,
 entre les rames.
 Aquí era. Ja no hi és.
 Per això he vingut cada dia
 després de la catàstrofe.
 Per això he vingut.
 A veure si entre la cendra
 on encara hi ha caliu,
 puc deixar-hi
 caure les meves llàgrimes.
 A veure si elles poden ser
 llavors per demà
 de nous arbres, de nous ocells.
 I a veure si pot ser
 que persisteixin els records
 i la meva desolació
 no sigui vana,
 i el meu esperit vagaregi
 per les runes de Seguer,
 per la Brufaganya,
 pel roqueral de Querol,
 per l'aire pur de l'Esblada,
 i pugi carena amunt
 on ja comença
 una altra comarca,
 i vagi a deturar-se
 a Miralles...
 Tot serà en va?
 Només són veritat
 els sospirs i les llàgrimes?

Setembre de 1972